

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ

спеціальність	103 Науки про Землю	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Науки про Землю	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б. М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Жукова Любов Володимирівна

Вища освіта – спеціальність захист рослин
Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук 06.01.11 Фітопатологія
Вчене звання - доцент кафедри фітопатології
Досвід роботи – більше 8 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка більше 10 методичних публікацій;
- співавторка 2-х патентів на корисну модель;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0983444893	електронна пошта	lubov.zukova.2017@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	-----------------------------	-----------------------	--------

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, необхідних для моніторингу шкідників, хвороб та бур'янів, освоєння методів збору, обробки та аналізу фітосанітарної інформації
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> сформувати знання, вміння та навички для спостереження за фітосанітарним станом на полях та угіддях (K03, K04, K11, K15, K18, K21, PR05, PR08, PR11)/ самостійна робота вміти організувати систематичні обстеження на заселеність і зараженість рослин шкідливими організмами (K03, K11, K15, K19, K21, PR05, PR08, PR11, PR15)/ індивідуальні завдання з аналізу літературних джерел приймати обґрунтовані рішення щодо зменшення чисельності шкідливих організмів (K03, K11, K15, K19, K21, PR05, PR08, PR11) / самостійна робота
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 години лабораторно-практичні, 60 години самостійна робота; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – диференційований залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	K03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Програмні результати навчання	PR05. Вміти проводити польові та лабораторні дослідження.
	K04. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.		PR08. Обґрунтовувати вибір та використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природних та антропогенних систем і об'єктів.
	K11. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища.		PR11. Впорядковувати і узагальнювати матеріали польових та лабораторних досліджень.
	K15. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.		PR15. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.
	K18. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.		
	K19. Здатність проводити моніторинг природних процесів.		
	K21. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.		

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ФІТОСАНІТАРНОГО МОНІТОРИНГУ

Лекція 1.	Загальні принципи фітосанітарного моніторингу	Лабораторно-практичне заняття 1 (ЛПЗ 1)	Методи обліку шкідників і хвороб сільськогосподарських культур	Самостійна робота	Сучасний стан фітосанітарного моніторингу шкідливих організмів сільськогосподарських культур
Лекція 2.	Методи експертизи насіння сільськогосподарських культур. Польове спорядження при проведенні моніторингу комах	ЛПЗ 2	Визначення етіології хвороб та ідентифікація збудників за діагностичними ознаками		Принципи і методи проведення фітосанітарного моніторингу
Лекція 3.	Методики збирання та оформлення колекції та гербарію	ЛПЗ 3 ЛПЗ 4	Вивчення об'єктів у живому стані, виготовлення тимчасових і постійних мікроскопічних препаратів Обладнання та прилади для обліку шкідників сільськогосподарських культур. Прилади для виловлювання спор збудників хвороб рослин і сигналізаційні комп'ютерні системи		Концептуальні основи збору фітосанітарної інформації. Система обробки та інтерпретації фітосанітарної інформації Методи аналізу схожості насіння та зараження його грибами Методи досліджень фітопатогенних бактерій, вірусів і мікоплазмів
Модуль 2. МЕТОДИ МОНІТОРИНГУ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ					
Лекція 4.	Моніторинг посівів зернових і зернобобових культур	ЛПЗ 5	Методи визначення шкідників запасів зерна	Самостійна робота	Визначення засміченості ґрунту насінням і органами вегетативного розмноження бур'янів
Лекція 5.	Моніторинг посівів технічних культур	ЛПЗ 6	Визначення фактичної забур'яненості посівів сільськогосподарських культур		Комплексне оцінювання господарських ознак сортів сільськогосподарських культур
Лекція 6.	Моніторинг овочевих культур	ЛПЗ 7 ЛПЗ 8 ЛПЗ 9	Ефективність захисних заходів та їх визначення Моніторинг плодово-ягідних насаджень Принципи побудови інтегрованих систем захисту рослин від шкідливих організмів та планування обсягів проведення заходів захисту рослин на наступний рік		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кириченко В.В., Петренкова Т.П., Основи фітосанітарної безпеки в агроценозах польових культур: Навчальний посібник. Дніпро., 2020. 213 с. 2. Марков І.Л., Башта О.В., Гентош Д.Т., Дерменко О.П., Піковський М. І. Сільськогосподарська фітопатологія: підручник. Київ: Інтерсервіс., 2017. 573 с. 3. Писаренко В.М., Писаренко П.В. Захист рослин: Фітосанітарний моніторинг. Методи захисту рослин. Інтегрований захист рослин: Навчальний посібник. Полтава: ФОП Говоров С.В., 2007. 256 с. 4. Кулешов А.В., Білик М.О. Фітосанітарний моніторинг і прогноз: Навчальний посібник. Харків: Еспада, 2008. 521 с. 5. Положенець В. М., Роїк М. В., Станкевич С. В., Немерицька Л. В., Журавська І. А. Інтегрований захист цукрових буряків від хвороб, шкідників і бурянів. Житомир: «Рута», 2022. 372 с. 6. Засоби захисту рослин від шкідливих організмів: навч. посіб. / С. В. Станкевич, В. М. Положенець, В. М. Кабанець та ін. Житомир: «Рута», 2023. 428 с. 	Методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Практикум з моніторингу шкідників сільськогосподарських культур / А.В. Кулешов, М.О. Білик, С.В. Станкевич, І.В. Забродіна. Х.: ХНАУ, 2016. 206 с.
------------	--	------------------------	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.